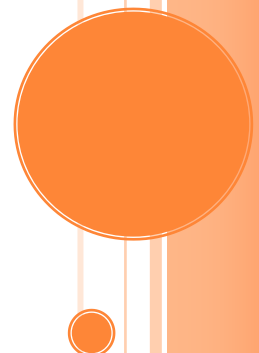

UTTALE

Norske sanger med opplegg av Turid Våge

SYNG DEG TIL SPRÅKET

UTTALE

Norske sanger med opplegg av Turid Våge

Hvem er vi?

Melodi: Jeg er en papegøye fra Amerika

Vi er elever her ved læringscenteret

Her startet vi for ganske lenge siden.

Vi snakket ikke da, men lærerne på skolen sa

Du lærer nok å snakke litt med tiden.

Og det kan vi!

Å falleri å fallera

Hvis noen spør oss hvor vi kommer fra

Vi svarer

Falleri å fallera

Fra Afrika, Amerika og Asia (Og noen fra Europa)

Vi jobber hardt og mye
for å lære norsk,
For det å lære norsk er jammen viktig.
Her skal vi bo og bygge bro imellom deg og oss.

Da trenger vi å snakke nesten riktig.

Og det vil vi!

Å falleri å fallera

Hvis noen spør oss hvor vi kommer fra

Vi svarer

Falleri å fallera

Fra Afrika, Amerika og Asia

Nå har vi lært en masse ord og grammatikk –

Snart er vi klar for samfunnet der ute

På skolen trives vi, men vi får også litt panikk –

Når vi skal praktisere – norsken bruke.

Men det kan vi – å falleri å fallera

Hvis noen spør hvem vi har lært det av

Vi svarer - falleri å fallera

Vi lærer selv og hjelper jo hverandre.

Hvordan lærer du et nytt språk på den beste måten?

PRESENTASJON AV EN PERSON

FAMILIEORD

BOFORM – BOLIG - ADRESSE

SANG OG OPPLEGG

Jeg heter Anne Knutsdatter

Jeg heter Anne Knutsdatter,

Kari er mi mor,

Truls er min bror.

Vi bor på en plass

Som ingen vil tro

At noen kan bo.

Plassen heter Ur en lur en himmeltur en steinrøys steinrøys svelt i hel.

Spørsmål

1. Hva heter personen i sangen?
2. Hva heter faren til personen i sangen?
3. Hvem er Kari?
4. Hvem er Truls?
5. Hvor bor de?
6. Hvem vil ikke tro at de kan bo der de bor?
7. Hva vil ingen tro?
8. Hva er adressen?
9. Bor de høyt oppe eller langt nede?
10. Hvor mange er det i denne familien?

Lag en norsk profil. Presentasjon av deg selv:

fornavn						
etternavn						
alder						
språk						
interesser						
adresse						
telefon						
yrke						

Her skal du bruke din fantasi med hjelp av informasjon under.

Finn et norsk fornavn. Finn et norsk etternavn. Sett inn din fantasi-alder. Sett inn språk du ønsker å snakke. Sett inn interesser du har. Sett inn din adresse (Se under). Sett inn ditt drømmeyrke (Bruk yrkene du finner under).

Velg et alternativ:

Fornavn for kvinner	Anne, Berit, Cecilie, Dorte, Elin, Frida, Gro, Hanne, Inger, Jenny, Kari, Lene, Mona, Nora, Olga, Petra, Randi, Siri, Torill, Unn, Vibeke, Wenche, Åse					
Fornavn for menn	Anders, Bjørn, Dag, Egil, Finn, Geir, Helge, Ivar, Jens, Karl, Leif, Magne, Noralf, Ola, Per, Rolf, Ståle, Trond, Ulf, Vidar, Yngve, Øyvind, Åge					
etternavn	Dal, Fjell, Haug, Vik, Våg, Holme, Strand, Aksland, Nes, Andersen, Bjørnsen, Dagnes, Helgesen, Jenssen, Olsen, Persen, Rolfsen, Stålesen, Trondsen, Ufsen, Ivarsen, Aagesen, Amdal, Arnøy, Øvstedal, Nordbø, Sørvegg, Bakke, Barstad, Berg, Bekkelund, Bekk, Bjørkelund, Bø, Eikeland, Eng, Flatland, Foss, Gran, Hagen, Haug, Nes, Ås, Øy, Uren, Tungenes					
alder	Mellom 20-60					
språk	Engelsk	Tysk	Fransk	Arabisk	Kinesisk	Velg selv
interesser	Sport	Musikk	Gå på turer i	Lese bøker, se	Male, skrive	Reise til storbyer

	Jogging, dansing, seiling, kajak, ball, fotball, håndball, svømming, dykking,	Gitar, piano, sang, fløyte, fiolin,	naturen, i fjellet, i skogen, langs sjøen,	på film, se, TV, gå på teater, gå på opera, gå på kino	bøker, håndarbeid som strikking, syng, trearbeid, fotograferi ng	, reise til Syden, shoppin g,
adresse	Blåmeisveien 14, 9064 Hammerfest Fuglestien 5, 9056 Kirkenes Trosteneset 97, 9029 Tromsø Kråkegata 11, 8540 Harstad Åshøyden 3, 8503 Narvik Nestangen 33, 8002 Bodø Skogsalleen 20, 8622 Mo i Rana Elvegården 4, 7800 Namsos Kirkeberget 14, 7009 Trondheim Fjordutsikten 12, 6535 Kristiansund Stormsiden 44, 6400 Molde Knausen 77, 6330 Ålesund Fløyen 1, 5001 Bergen Kneiken 73, 4022 Stavanger Bergelandsbakken 27, 4361 Sandnes		Rugstykket 2, 4340 Bryne Havreenga 13, 4370 Egersund Hveteåkeren 24, 4604 Kristiansand Byggskogen 66, 4848 Arendal Hovedgaten 86, 3906 Porsgrunn Drammensjordet 4, 3007 Drammen Hovedøya 277, 0030 Oslo Nedre Snøveien 493, 1508 Moss Øvre Glatteåsen 7, 1655 Fredrikstad Akerselva 79, 2009 Lillestrøm Utsikten 99, 2350 Hamar Svingen 276, 2616, Lillehammer Sluddeufsa 15, 2660 Dombås Kulingåsen 19, 7310 Røros Vårplassen 40, 7500 Stjørdal			
telefon						
yrke	Helse Lege Sykepleier Hjelpepleier Spesialist innen medisin Fysioterape ut Psykolog Sosionom Barneverns- pedagog Tannlege	Handel og kontor Økonomi- konsulent Personal- konsulent Markedsføring s-konsulent Økonom Regnskapsfø rer Salgmedarbeid er Selger Salgssjef	Undervisnin g Lærer Rektor Rådgiver Kontor- medarbeider Assistent Førskolelær er Barnehage- medarbeider	Forskjellig Oljearbeider Ingeniør Renholder Kokk Frisør Slakter Tømmerma nn Bygnings- arbeider Industri- arbeider	Egne forslag	

Vi går rundt og snakker sammen og avslutter med å presentere oss for hverandre og spørre hverandre.

Hvem er den norske .....

Navn:.....

Yrke:.....

Fortell om jobben din

.....
.....
.....
.....
.....

Telefon:.....

Adresse:.....
.....
.....

Hvor gammel er du:.....

Hvilke språk snakker
du:.....
.....

Interesser:.....
.....
.....

Familie:.....
.....
.....

Fortell om ditt
hus:.....
.....

Hvilken mat liker du
best:.....
.....
.....

Har du en god
oppskrift:.....
.....
.....

Hva er billig i Norge sammenlignet med ditt
hjemland:.....

.....

Hvilke klær har du på
deg:.....

.....

GRAMMATIKK FOR ANNE KNUTSDATTER

Substantiv

Kjønn – ei eller en eller et foran i ubestemt form. –a eller –en eller –et bak i bestemt form.

Egennavn

Anne Knutsdatter

Fellesnavn

Hunkjønn Ubestemt og bestemt form	Hankjønn	Intetkjønn
Ei datter - dattera	En bror - broren	Et navn - navnet
Ei mor- mora	En plass - plassen	Et språk - språket
Ei ur -ura	En lur - luren	
Ei røys - røysa	En himmel – himmelen	
Ei adresse - adressa	En tur – turen	
	En stein – steinen	
Ingen (nobody)	ingen	Inget (ikke noe)
Noen (somebody)	noen	noe
Mi mor eller mora mi	Min plass eller plassen min	Mitt språk eller språket mitt
Di datter eller dattera di	Din bror eller broren din	Ditt navn eller navnet ditt
Hans datter eller dattera hans	Hans tur eller turen hans	Hans spørsmål eller spørsmålet hans
Hennes adresse eller adressa hennes	Hennes interesse eller interessen hennes	Hennes svar eller svaret hennes

SAMMENSATTE ORD

En familie + en plass = en familieplass

En stein + en røys = en steinrøys

Et navn + en dag = en navnedag (her bruker vi –e- til å binde sammen ordene).

For + et navn = et fornavn

Etter + navn = et etternavn

VERB

Hete Hva heter du? Hva hette du før du giftet deg?

Være Hvem er du? Hvem var mannen som du snakket med?

Tro Hva tror du at jeg tenker? Hva trodde du at jeg tenkte?

Bo Hvor bor du? Hvor bodde du før?

Gjøre Hva gjør du? Hva gjorde du før du kom til Norge?

PROSODIEN TIL «ANNE KNUTSDATTER»

I denne sangen møter du to DIFTONGER: -ei- og -øy

En steinrøys – En diftong er to vokaler som blir en lyd. E+I = EI og Ø+Y= ØY

Her kommer de andre vokalene du møter:

O – Å – A

Bror – tror – bor – hvor – noen

På

Anne – datter – plass – Kari

I/Y – E – Æ

I – mi – min – Kari – ingen – himmel

En – jeg – heter

Er

Kort eller lang vokal

Anne – Kari

Vi bruker kort vokal før to konsonanter og lang vokal etter før en konsonant.

-a- i Anne er kort og –a- i Kari er lang.

Stavelser er klapp

Hvor mange klapp(stavelser) er det i ordet «Anne»? To klapp. An-ne

Hvor mange stavelser er det i ordet «Knutsdatter»? Tre klapp. Knuts-da-tter.

PRESENTASJON AV: I HUSET

MØBLER, ROM OG OMGIVELSER

BOFORM – BOLIG - ADRESSE

SANG OG OPPLEGG

I huset

Mel. Når nettene blir lange.

Når dagene blir korte og vinteren er her.
Da slår vi døra godt igjen, blir grinete og sær.
I stua tennes ovnen, for vinteren er lang.
Vi setter oss i sofaen og tar en sang.

Hei sann og hopp sann og fallerallera
Om vinteren er fint å sitte inne tralala
Hei sann og hopp sann og falle ralle ra
Om vinteren er fint å sitte inne tralala

Vi fyller skap og skuffer med middagsmat og godt
Og godstolen står klar for oss når været blir for grått.
Da skruer vi på vår TV, og lager oss litt te.
Vi følger med på alt som rundt i verden skjer.

Hei sann og hopp sann og falle ralle ra
Om vinteren er fint å sitte inne tralala
Hei sann og hopp sann og falle ralle ra
Om vinteren er fint å sitte inne tralala

Spørsmål

1. Dagene er lange om sommeren og korte om vinteren. Hvorfor?
2. Er du glad eller er du sur når du er «grinete» og «sær»?
3. Hvordan varmer vi opp husene i Norge?

4. Hvilke møbler finner du i sangen?
5. Hvilke møbler har du i din bolig?
6. Når er det godt å sette seg i godstolen?
7. Følger du med på det som skjer rundt om i verden?
8. Fortell om en aktuell nyhet.
9. Hvor legger du middagsmaten?
10. Fortell om hva du ser fra vinduet i boligen din.

Tegn eller skriv om ditt drømmehus.

Nedenfor skal du enten tegne ditt drømmehus eller skrive om ditt drømmehus.

Hvis du tegner huset, skal du legge det fram for hele klassen. Hvis du skriver om det, kan du bruke ordene under når du beskriver huset.

Substantiv

Et hus, en bolig, en garasje, en hage, et tre, en blomst, en kjøkkenhage med grønnsaker, en gang, en stue, et kjøkken, et bad, et soverom, et loft, en kjeller, en bod, et teppe, et skap, en hylle, et bilde, en stol, en sofa, en reol, en lampe, en peis, en ovn, en benk, en seng, et speil, en garderobe for klærne, en kommode, en TVbenk, et nabolag

Adjektiv

God/godt, Gammel/t, Kort, Lys/lyst, Pen, Sentral, Ny/nytt/nyere, Flott, Stor/t, Attraktiv, Romslig, Solrik, Populær, Rolig, Hyggelig, Spennende, Praktisk, Barnevennlig, Fin/fint, Stille, Høy/høyt, Lite, Moderne, Åpen.

GRAMMATIKK FOR I HUSET

Substantiv: På norsk har vi entall eller flertall, ubestemt eller bestemt form.

Form	Hunkjønn Entall og flertall	Hankjønn	Intetkjønn
Ubestemt form	Ei stue – flere stuer	En dag – flere dager	Et skap – flere skap
Bestemt form	Stua - stuene	Dagen - dagene	Skapet - skapene
Ubestemt form	Ei skuffe – flere skuffer	En ovn – flere ovner	Et bilde - bildet
Bestemt form	Skuffa - skuffene	Ovnen - ovnene	Bildet - bildene
<p>Vi bruker ubestemt form når vi presenterer noe. <i>Jeg har en klasse med flinke deltakere.</i></p> <p>Vi bruker ubestemt form når pronomen kommer før substantiv, når tall står før substantiv, når tallord (mange, noen, hver) kommer før substantiv: Min klasse har 23 personer. Mange personer lærer norsk. Hver dag leser jeg avisa.</p>			

Vi bruker bestemt form når

- 1) vi vet at den andre forstår hvilken spesielle ting vi tenker på. **Månen er stor i kveld.**
- 2) et pronomen kommer etter substantivet. **Huset mitt er lite. Bilene hans står parkert utenfor.**

I HUSET

1.vers	Substantiv	Ubestemt eller bestemt
Når dagene blir korte og vinteren er her.	Dagene Vinteren	Bestemt – flertall Bestemt - entall
Da slår vi døra godt igjen, blir grinete og sær.		
I stua tennes ovnen, for vinteren er lang.		
Vi setter oss i sofaen og tar en sang.		
2.vers	Substantiv	Ubestemt eller bestemt
Vi fyller skap og skuffer med middagsmat og godt		
Og godstolen står klar for oss når været blir for grått.		
Da skrur vi på vår TV, og lager oss litt te.		
Vi følger med på alt som rundt i verden skjer.		

SAMMENSATTE ORD

Hvilke sammensatte ord finner du i sangteksten?-

VERB

Vi har to tider på norsk: Presens og preteritum

Her bruker vi presens tid.

1.vers	Verb i presens	Verb i preteritum
Når dagene blir korte og vinteren er her.	blir er	ble var

Da slår vi døra godt igjen, blir grinete og sær.	slår blir	slo ble
I stua tenner ovnen, for vinteren er lang.	tenner er	tenner var
Vi setter oss i sofaen og tar en sang.	setter tar	satte tok
2.vers	Verb i presens	Verb i preteritum
Vi fyller skap og skuffer med middagsmat og godt	fyller	fylte
Og godstolen står klar for oss når været blir for grått.	står blir	sto ble
Da skrur vi på vår TV, og lager oss litt te.	skrur lager	skrudde laget
Vi følger med på alt som rundt i verden skjer.	følger skjer	fulgte skjedde

Prøv å sett inn en annen tid av verbet.

Når dagene ____ korte og vinteren ____ her. Da ____ vi døra godt igjen, ____ grinete og sær. I stua _____ ovnen, for vinteren er lang. Vi _____ oss i sofaen og ____ en sang.	Vi _____ skap og skuffer med middagsmat og godt Og godstolen _____ klar for oss når været _____ for grått. Da _____ vi på vår TV, og _____ oss litt te. Vi _____ med på alt som rundt i verden skjer.
---	--

PROSODIEN TIL «I HUSET»

I denne sangen møter du to DIFTONGER: -ei- og -øy

Å tegne: Du skal tegne [teine] huset. Ordet uttales med diftongen 'ei'.

Høy: et høyt skap.

Her kommer de andre vokalene du møter:

O - Å - A

Sofaen, god, stol, korte, godt, ovnen, oss, hopp, om, som, grått, står, vår, når

Da, dagen, lang, sang, sann, fallera, skap, mat, klar, lager, alt

I/Y - E - Æ

Vinteren, igjen [ijen], grinete, middag, blir, litt, fint, fyller

Tennes, setter, verden, te

Her, sær

U - Ø

Skrur, stua, skuffer

Følger [følger]

Kort eller lang vokal

Det er viktig å høre forskjellen mellom kort eller lang vokal i de trykksterke stavelsene.

Vi bruker kort vokal før to konsonanter og lang vokal etter før en konsonant.

*Vi slår døra **godt** igjen.* Her bruker vi kort 'o' foran to konsonanter.

***Godstolen** står klar.* Her har vi lang vokal fordi 'o' kun har en konsonant etter seg.

Stolen er nytt ord.

Trykk er stavelse med mer lyd

Hvor mange klapp(stavelser) er det i ordet «godstolen»? Vi har trykk på både god og stol.

Hvor mange stavelser er det i ordet «Lillehammer»? Vi har trykk på første stavelsen LILLehammer

Det er like mange klapp i et ord som det er vokaler. Stavelser = vokaler

Vi har alltid et hovedtrykk i et ord med mer enn en stavelse.

Ord	Stavelser	Trykk X=hovedtrykk X=trykk
fornavn	2	Xx
etternavn	3	Xxx
alder	2	Xx
språk	1	x
interesser	4	xxXx
adresse	3	xXx
telefon	3	xxX
yrke	2	Xx

Finn ut hvor mange stavelser vi har i følgende ord. Etterpå skal du finne hovedtrykket. Hvis vi har sammensatte ord med to substantiv/verb, kan vi ha to eller flere hovedtrykk i samme ord.

Diktat:

Hør på ordene læreren leser. Skriv først ordene du hører under tabellen. Så skriver du inn ordene i tabellen under riktig antall stavelse.

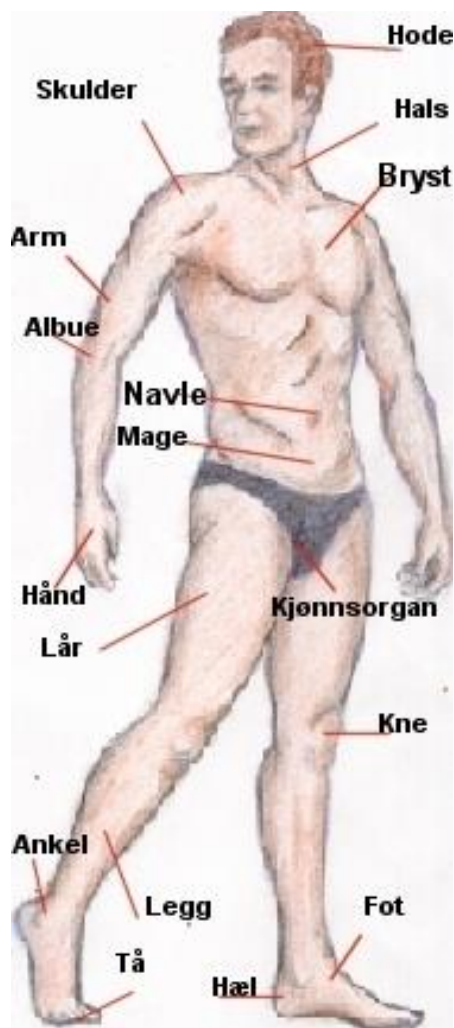
	En stavelse	To stavelser	Tre stavelser	Fire stavelser
Skriv ordet				drømmehuset
Hvor er hovedtrykket?				XxXx
Skriv ordet				
Hvor er hovedtrykket?				
Skriv ordet				
Hvor er hovedtrykket?				
Skriv ordet				
Hvor er hovedtrykket?				
Skriv ordet				
Hvor er hovedtrykket?				
Skriv ordet				
Hvor er hovedtrykket?				
Skriv ordet				
Hvor er hovedtrykket?				

Ordene du hører:

(Ord i stavelses- og trykkdiktaten:

Drømmehus, Fallera, middag, godt, godstolen, stavelse, bolig)

Spørsmål

HODE, SKULDER, KNE OG TÅ

1)

Hode, skulder, kne og tå

Øyne, ører, kinn å klappe på.

2)

Armer, hender, fingrer, negl

Fot og hæl og legg og lår og bryst.

Arbeid sammen to og to.

1. Hvilke deler på kroppen kjenner du?
2. Hvilke deler inni kroppen kjenner du?

En av deltakerne kommer fram og er instruktør for de andre.

1. Stå med beina fra hverandre med hoftes avstand.
2. Sett høyre hånd på venstre kne og venstre hånd på høyre kne.
3. Sett deg ned på huk.
4. Reis opp.
5. Legg deg ned på magen.
6. Løft hode og bein fra bakken.
7. Snu deg rundt på ryggen.
8. Løft beina rett opp i taket.
9. Senk beina forsiktig ned igjen.
10. Reis opp.
11. Legg høyre hånd på hode.
12. Dra hodet forsiktig mot høyre skulder.
13. Legg venstre hånd på hodet.
14. Dra hodet forsiktig ned mot venstre skulder

Prosodien til «Hode, skulder, kne og tå»

I denne sangen møter du mange forskjellige vokaler. Nedenfor er alle substantivene i sangen i entall og flertall ubestemt form:

O - Å - A

En-stavelse	To-stavelse
Tå-tær	Hode-hoder
Arm-armer	
Fot-føtter	
Lår-lår	

I/Y - E - Æ

En-stavelse
Kinn-kinn
Kne-knær
Bryst-bryst
Legg-legger
Hæl-hæler

U - Ø

To-stavelse
skulder
Øye-øyne
Øre-ører